

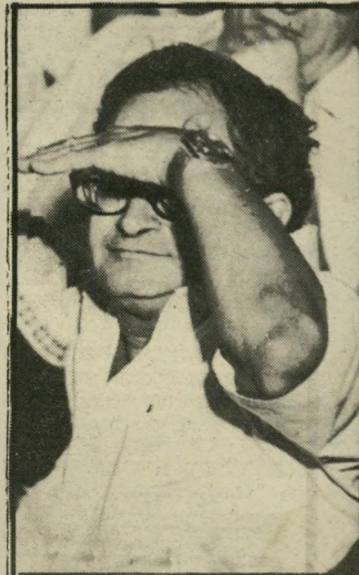
הפרשה חמורה הרבה יותר מכפי שנדמה — והיא עומדת להתרחב

פרשת פולארד מעלה רק שתי אפשרויות:

● או שהדרג המדיני לא ידע כי קהילת המודיעין מארגנת ריגול נגד ארצות הברית, תוך סיכון עורקהיים המקשר את ישראל לבעלת-בריתה היחידה — ואז יש לסלק את כל ראשי הממשלות שכיהנו בתקופה הנדונה, ולהעניש בחומרה רבה את אנשי המודיעין שעסקו בכך;

● או שהדרג המדיני ידע ואישר, כקלות-דעת מרהימה, ואז יש לסלק את כל ראשי-הממשלות שכיהנו בתקופה זו.

למרות כל ההודעות, ההכחשות והיגיומים, אין הציבור הישראלי יודע את התשובה על השאלה, יתכן מאוד שלא יידע לעולם. גם בפרשה זו, כמו בפרשת ראשי-השב"כ, הועמד "הכיטי"

איש-מודיעין איתן את מי לזרוק

חוף" מעל "החוק", ופועלת מכונת-ההשתקה כמלוא-המרץ כדי לחפות בי טענות פטריטיות על האחראים. "סמוך עליי" ברור כי שותפי מודיעין אלה הם הרגל תמיד וכל מקום. זהו טיבעם.

אך הדרג האחראי, המדיני והמביט צעני, חייב תמיד לשאול את עצמו: האם התוצרת הצפויה של הריגול שווה את הנזק הצפוי, במיקרה של גילוי? אין פעולת-דיגול המחסנת מפני גילוי, ככל פעולה כזאת יש אחוז מסויים של סיכויים לגילוי — וסיי כויים אלה גדלים ככל שמתמכים על אנשים מופרעים, רבר שהוא בלתי נמנע.

הגישה הישראלית, "סמוך עליי" פעלה גם כאן, מלמעלה ועד למטה — מראשי-הממשלה ועד המפעיל המקומי — סמכו הכל על העליונות הישראית לית מול הגויים המטומטמים. השחזות הזאת, שהפכה מחלה ישראלית, היתה בעוכרי הפעולה.

התפוצצות. ברור כי ראשי יש ראל לא הבינו את חומרת הפרשה גם כאשר התגלתה. היה נרמה להם כי יוכלו לטשטש את העניין ולצמצמו. השפעתם בחוגי הממשלה האמריקאית, ככלי-התיקשות ובקונגרס מספיקה, כך חשבו, כדי לקבור את העניין בשלב מוקדם.

ידידי-ישראל בארצות-הברית הזהיר רו זה"מכבר מפני שאננות זו, פרשת פולארד עוררה ריגוע עצום בחוגים רבים בארצות-הברית, פוליטיקאים וריוים, שלא היו מעיזים לפנות נגד ישראל כעניין אחר, עטו על המציאה כדי להשיג פירסומת לעצמם.

(המשך בעמוד 10)

אורי אבנרי:

בני-אדם

בוערים

היטב

עשן אפורי-כהה, מתוך העשן מר פיע קטר ישן, שחור, שתי המנוי רות הצהובות שלו דולקות, כמו עיניים אימתניות, הקטר נע לעבר הצופה, ולרגע הוא נראה כמו מילצת זרזנית, חיה טרום-היסטורית צמאה-לרם, סמל של כל כוחות-הרשע בתבל.

הצופה חש כי הקטר הזה מוביל מאחוריו עשרות קרונות המלאים ביהר דים, המצופפים בהם עד שהם יכולים בקושי לנשום, בלי אוכל ומים, כצואה ובסירחון, במשך ימים ולילות, לעבר תחנתם האחרונה — אושוויץ, טרבלינקה, סוביבור, שואה.

דמעות

אציל פולני

הקטר הזה גורר גם את הצופה, במסע של תשע שעות, כפי שאמר יוצר הסרט, היהודי-הצרפתי קלוד

אציל פולני החי בארצות-הברית.

של נחל פולני ושר שיר פולני, הנוף פסטוראלי, הנחל רגוע, ציפורים מציי צות, לפני 43 שנים שט הנער סרוניק באותו המקום ושר את אותו השיר, אז היה נער, חבר הונדר-קומאנדו ("הכ"י תה המיוחדת") — קבוצת היהודים שניצלו לזמנמה מתאי-הגאזים כדי לעשות את העבודה השחורה במחנה המוות, ושופם היה ליהרג כדי לפנות מקום לעבדים חדשים. סרוניק-הנער החויק מעמד מפני שהנאצים אהבו את קולו, ומפני שניצח במירוצים של האי

סרוניק ופולני בתפת כנסית טרבלניקה בגלל צליבת ישוע

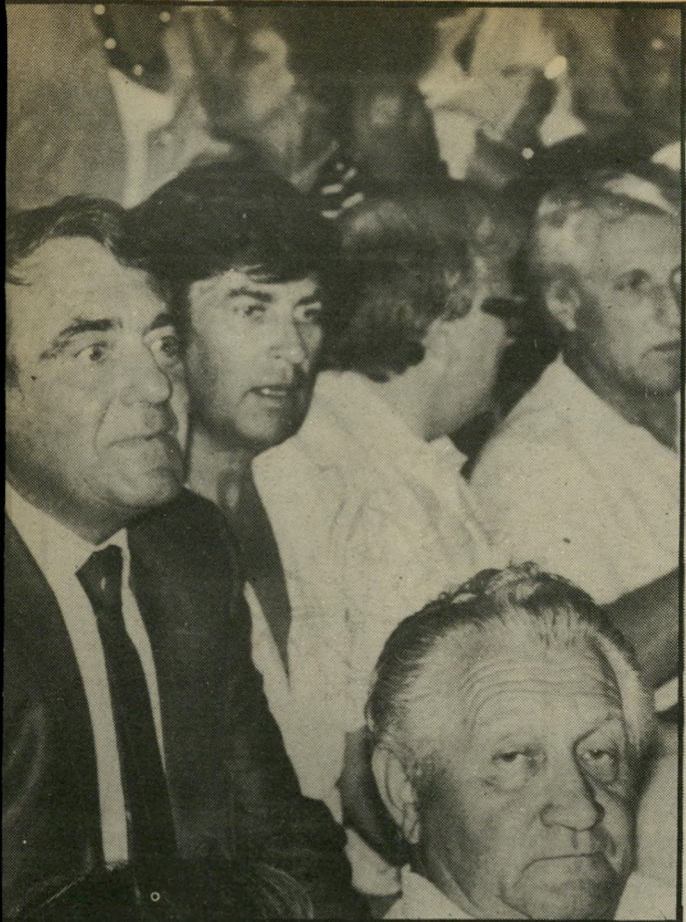
סירים, שרגליהם היו קשורות בשלש לאות.

לבסוף בא גם תורו, הוא נורה בעורפו, ובררך פלא לא פגע הכדור במוח. רופא של הצבא הארום הציל את חייו, בהפסקות שבהקרנת הסרט עמד סרוניק במיונון, נבוך ושותק, שתה קפה ואכל עוגה.

איש ס"ס ממחנה-המוות, הוא התר איין ברצון, אך צולם כחשאי. גבר קיית, קשיש, המרכר גם הוא כסיגנון ענייני, יבש, הוא מתאר את הזוועות מבלי לייפות ולהעלים. הוא מספר על הבור הפתוח, שבו בערה האש ושלתוכו נזרקו אנשים כמו סרוניק אחרי ש נורו. "בני-אדם בוערים היטב" הוא

גבר גבה-קומה, נאה, הוא היה בלדר שקישר בין המחרת הפולנית בוורשה והממשלה הפולנית הגולה בלונדון. שני מנהיגים מגטו ורשה הגיעו אליו ותבעו ממנו למסור למנהיגי העולם מה מתרחש. תחילה הוא אומר למראיי: "איני רוצה לחזור 40 שנה אחורה" הוא קם ממקומו, נעלם בשרותים, חזר, יושב ואומר: "למען ההיסטוריה, אני מוכן." הוא מספר כיצד הוגנב לגטו כדי לראות כמריעניו מה מתרחש. הוא מספר למראיי מה ראה, והדמעות זולגות מעיניו. קולו נשאר יבש, בשליטה עצמית נחושה, והדמעות יורדות על לחייו. שימעון סרוניק, הסיפור שלא ייאמן. גבר בן 55 שט כסירה על מימי

לנצמז: "אני לא מזמין אתכם לחזות כסט. אני מזמין אתכם לשקוע בתוך השואה..." אין בסרט אף רגע אחד של אכזריות, אף רגע אחד של פאתוס, אף רגע אחד של הגזמה. לנצמז הבין כי מול המצרי אות הנוראה והכבירה הזאת של השרי אה, כל אמצעי אמנותי-מלאכותי יכול רק לגרוע, וכל הגזמה צורמת, הכל נאמר בטון יבש, עובדתי, כמעט מנוכר, ורק מדי פעם פורץ החוצה פרץ עצור, כשם שהמים הגזברים של נהר פורצים סכר. הכל מדברים, יהודים, פולנים, גרמנים, גברים ונשים בשנות ה-50, די 60 וה-70 שלהם, המדברים על מאור רעות שראו לפני יותר מ-40 שנים.

סרוניק (בתחתית התמונה) עם לנצמז (משמאל) בהקרנה נער שר למען הס"ס

מעיר, בלי התנצלות, בלי אירוניה, כי קביעה של עובדה פשוטה.

היכן היהודיות

הקטנות

הרכבת נוסעת על פסיה, שדות, ה יערות, נוף שליו ויפה. היא מתקרבת לכפר קטנטן, כמה בתים לאורך המסילה, שלט קטן ופשוט, שלושה מטרים אורכו, מכרז על שם הכפר: טרבלניקה.

קשישי הכפר זוכרים היטב את מחנה-המוות, הם ראו אותו יום-יום, וראו מה מתרחש בו. הם ידעו מה קורה ליהודים.

הקשישים מדברים ברצון, הם מתארים את הדברים שראו, חלק מספרים בטון סתמי, כמי שמעלים ויכרונות על דברים שלא נגעו להם. אצל חלק מור-גש צער אמיתי וכן, לפחות כריעבר, אחרים מספרים שהגישו מים ליהודים — אך נראה כי הם מדמיינים זאת לעצמם, ברור שאיש לא היה מעז, אחד מחקה בעליצות בלתי-מודעת את הדיבור היידישי שבקע מן הקרונות — קלאק-קלאק-קלאק.

נהגי-קטר פולני נזכר בפרט מפתיע: חלק מהיהודים מן המערב לא באו בקרונות-משא, אלא בקרונות-נוסעים, בגילים, היו נשים, כאלה שמנות, במעילי-פרווה, וגברים בחליפות אלגני טיות, ומיוודות, כמה מן היהודים יצאו בתחנות שכרוך, קנו משהו במיונון ומיהרו בחזרה לרכבת — כדי שלא לאחר להמשך המסע, הם חשבו שהם נוסעים, עם מישפחותיהם, למחנות עבודה.

מנהל תחנת-הרכבת מסביר היכן היתה הרמפה של מחנה-המוות, איש ס"ס ועציר-לשעבר מתארים איך גורשו היהודים החיים מן הקרונות במקום זה עצמו — צריחות, מהלמות, שוטים, כלכים, ורקורים מסנוורים, המצלמה נחה במקום, תחנת-רכבת קטנה, בכפר נידה.

אושוויץ היא עיר, שאינה מודעת לכך ששמה נרשם באותיות-ענק בהיט טוריה, מכוניות, חשמלית, קהל מטייל ברחוב.

טרבלניקה היא כפר, גראבוב היא עיירה קטנה, פעם היו שייכים כל הבתים ככיכר המרכזית ליהודים, והפולנים גרו בחצרות האחר ריות, ליד השרותים, עכשיו גרים הפו לנים בבתיים של היהודים, הם מודים בכך בפה מלא, ומדברים טובות על (המשך בעמוד 10)